

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 22.12.2017

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਗ਼ਰੀਬ ਦਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਹਾਨਤਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨਾਲ ਪਲਾ ਫੜਿਆ ਜਿਸ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਆਸ, ਆਪ ਇਸ ਮੁਸਲਿਹ (ਸੁਧਾਰਕ) ਦੀ ਜਾਨ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕੇਵਲ ਆਸਥਾ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਇਉਂ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਅਤਿ ਦਰਜੇ ਦਾ ਪਿਆਸਾ ਸ਼ੀਤਲ ਜਲ ਲਈ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਕਰੱਮਾ ਅਰੀਸ਼ਾ ਡੀਫ਼ਨ ਬੋਲਰ ਸਾਹਿਬਾ ਸੁਪਤਨੀ ਫ਼ਰੀਮ ਡੀਫ਼ਨ ਬੋਲਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਰਨਣ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 22 ਦਸੰਬਰ 2017 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ਤੂਹ ਮੌਰਡਨ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ।

ਤਸ਼ਹੁਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਬੀਤੇ ਜੁਮਏ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਹਾਬਾ ਰਿਜ਼ਵਾਨੁਲੱਹ ਅਲੈਹਿਮ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ, ਸ਼ਾਨ, ਵੱਡਿਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆ ਨੂੰ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਹਾਬਾ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਦੇ ਕੁਛ ਹਾਲਾਤ ਵਰਨਣ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਵਰਨਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੋ ਨੋਟਸ ਮੈਂ ਲਏ ਸਨ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮੈਂ ਉਹ ਵਰਨਣ ਕਰ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਥੇ ਸਹਾਬਾ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਓਥੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਿਆਨ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਸੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਫਿਰ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਦੇ ਇਕ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸਹਾਬੀ ਅਬੂ ਉਬੈਦਾ ਬਿਨ ਜਿਰਾਹ ਸਨ। ਇਕ ਸਹਾਬੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅਸਥਾਨ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੁਬੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਪਰ ਆਪ

ਦੇ ਅਮੀਨ (ਇਮਾਨਦਾਰ) ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਅਵਸ਼ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭੇਜਾਂਗਾ ਅਰਥਾਤ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਸਹਾਬਾ ਗਰਦਨਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ ਉਹ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ । ਆਪ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਅਬੂਉਬੈਦਾ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਉਬੈਦਾ ਨੂੰ ਓਥੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ । ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਇਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਹਜ਼ਰਤ ਅਨਸ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹੁ ਅਨਹੁ ਰਾਹੀਂ ਇਉਂ ਰਿਵਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲੇ ਕਰੀਮ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਕੌਮ ਦਾ ਇਕ ਅਮੀਨ (ਅਮਾਨਤਦਾਰ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋ ਮੇਰੀ ਕੌਮ, ਸਾਡੇ ਅਮੀਨ ਉਬੈਦਾਹ ਬਿਨ ਜਿਰਾਹ ਹਨ । ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜ਼ਿਆ ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ, ਆਪਸੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਅਤੇ ਦਾਨਾਈ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਇਉਂ ਵਰਨਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮੁਹਿਮ'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਉਮਰ ਬਿਨ ਆਸ ਨੂੰ ਸੇਨਾ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਬਣਾਕੇ ਭੇਜਿਆ । ਓਥੇ ਜਾਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਬਹੁਤੀ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਅਰਾਬੀ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਹਾਜਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਸਹਾਬੀ ਘੱਟ ਸਨ । ਇਸ'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਬਿਨ ਆਸ ਨੇ ਹੋਰ ਮਦਦ ਮੰਗੀ । ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਉਬੈਦਾਹ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦਸੱਤਾ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਅਬੂ ਉਬੈਦਾਹ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਰਦਾਰ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਰ ਉਮਰ ਬਿਨ ਆਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੌਜ ਤਾਂ ਮਦਦ ਲਈ ਆਈ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਬੂ ਉਬੈਦਾ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । ਇਸ ਮੌਕੇ'ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਉਬੈਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਿਜਵਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨੋ ਜਾਂ ਨ ਮੰਨੋ । ਮੈਂ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਮੰਨਾਗਾ ।

ਸੋ, ਇਹ ਹੈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਸਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ । ਇਹ ਸਹਿਯੋਗ ਆਪਸੀ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਜ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ । ਕਾਸ਼ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਐਨ੍ਹੀ ਅਕਲ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ।

ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਅਮਨ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਆ, ਇਨਸਾਫ਼ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਪੂਰੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦਾ ਛੋਟੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲੇ ਵਰਨਾ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ । ਅਧਿਕਤਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਬਹੁਤੇ ਲੀਡਰ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਰਾ ਰਸੂਲੁੱਲੱਹੁ ਤੇ ਸਹਾਬਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੱਸ ਹਨ ਜੋ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਚਾਚਾ ਸਨ ਖੁੱਲਦਿਲੀ ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਨ, ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਅਬੱਸ ਕੁਰੈਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਖੀ ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੱਸ ਨੇ ਸਤੱਰ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । ਇਸ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ।

ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਜਾਅਫ਼ਰ ਹਨ ਜੋ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਚਾਚੇ ਵੱਲੋਂ ਭਰਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਦੇ ਸਕੇ ਭਰਾ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਰੰਭਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹਬਸ਼ੇ ਵੱਲ ਹਿਜਰਤ ਕੀਤੀ । ਮੌਕੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੱਦ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਸੁਗਾਤਾਂ ਦੇਕੇ ਹਬਸ਼ੇ ਵੱਲ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਓਥੋਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਸੁਗਾਤਾਂ ਭੇਜੀਆਂ । ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਨਾਸਮਝ ਨੌਜੁਆਨ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਵੀ ਉਹਨਾ ਨੇ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਹੈ ।

ਸੋ, ਨਜਾਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ । ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਪੈਕੇ ਉੱਥੇ ਗਏ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਕੀ ਸਲੂਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ । ਨਜਾਸ਼ੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨ ਹੀ ਸਾਡਾ ਅਰਥਾਤ ਇਸਾਈ ਧਰਮ । ਹਜ਼ਰਤ ਜਾਅਫ਼ਰ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ! ਅਸੀਂ ਜਾਹਲ ਕੌਮ ਸੀ ਬੁਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਂਦੇ ਸੀ, ਬਦਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸਾਕਾਂ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਸਾਧਾਰਣ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਤਕੜਾ ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਦੱਬ ਲੈਂਦਾ ਸੀ । ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਰਸੂਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਫ਼ਤ, ਸਚਾਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਉਚਨੀਚ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ਼ ਸੀ । ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਇਕਈਸ਼ਵਰ ਵਾਦ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਵੱਲ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ਰੀਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ ਬਣਾਈਏ ਅਤੇ ਨ ਹੀ ਬੁਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੀਏ । ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਚਾਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਦਿਆਲਤਾ, ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਦਾਲ ਚੰਗਾ ਵਰਤਾਉ ਅਤੇ ਅਕਾਰਣ ਹੀ ਰਕਤ ਵਹਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾ ਕੀਤਾ, ਬੇ ਹਿਯਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਯਤੀਮਾ ਦਾ ਮਾਲ ਖਾਣ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਉੱਪਰ ਆਰੋਪ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾਂ ਕੀਤਾ । ਸਾਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕੋ ਇਕ ਰੱਬ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰੀਏ । ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਬੂਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਸਾਡੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕਸ਼ਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਦ ਅਤਿ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਕੇ ਆਪ ਦੀ ਪਨਾਹ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਦੇ ਨਿਆ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਸੁਣੀ ਸੀ । ਹੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ! ਅਸੀਂ ਆਸ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਵਧੀਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ । ਨਜਾਸ਼ੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਰਸੂਲ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਲਾਮ ਉਤਰਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾਓ । ਇਸ ਤੋਂ ਸੂਰਤ ਮਰਯੱਮ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਆਇਤਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਕਿ ਨਜਾਸ਼ੀ ਰੋਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਸਹੁੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਹ ਕਲਾਮ ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦਾ ਕਲਾਮ ਇਕ ਹੀ ਸੋਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਲੋਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ । ਇਹ

ਸਾਰੇ ਹੁਣ ਏਥੇ ਰਹਿਣਗੇ । ਇਹਨਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਇਹ ਤਰਕੀਬ ਕੱਢੀ ਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਈਸਾ ਨੂੰ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਅਕੀਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਦਰਜਾ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਬਾਰੇ ਅਕੀਦੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਹਜ਼ਰਤ ਜਾਅਫ਼ਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਨਬੀ ਉਪਰ ਕਲਾਮ ਉਤਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈਸਾ ਰੱਬ ਦਾ ਬੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹੈ ਜੋ ਰੱਬ ਨੇ ਕੁਆਰੀ ਮਰਯਮ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਸੀ । ਨਜ਼ਾਸ਼ੀ ਨੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਇਕ ਤੀਲਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਇਸ ਤੀਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ । ਆਪ ਦੀ ਦਾਨਾਈ, ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਗਿਆਨ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਨੂੰ ਓਥੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ।

ਇਕ ਸਹਾਬੀ ਮੁਸਾਅਬ ਬਿਨ ਉਮੈਰ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਬਹੁਤ ਮਾਲਦਾਰ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ ਨਖ਼ਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪਲੇ ਸਨ । ਬਹੁਤ ਉੱਤਮ ਵਸਤਰ ਪਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਜਵਾਨ ਸਨ । ਇਕ ਦਿਨ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾਅਬ ਨੂੰ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤਾਂ ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚਮੜੇ ਦੇ ਪੇਵੰਦ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ । ਸਹਾਬਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਦੇਖਕੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਲਿਆ । ਜੱਦ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਆਣਕੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾਅਬ ਨੇ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਦਿਲੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਦੇਖਕੇ ਆਪ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀਆਂ ਅਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਆ ਗਏ । ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ‘ਅਲਹਮਦੁਲਿਲੱਹੁ’ ਦੁਨੀਆਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨਸੀਬ । ਮੈਂ ਮੁਸਾਅਬ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜੱਦ ਮਕੱ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਕੋਈ ਧਨਾਢ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਹਰ ਚੰਗੀ ਨੇਮਤ ਹਾਸਲ ਸੀ ਪਰ ਰੱਬ ਦੇ ਰਸੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਰੱਬ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਨੂਰ ਬਖ਼ਸ਼ ਦਿੱਤਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾਅਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਖ਼ੁਬ ਢੰਗ ਸੀ । ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਉਣ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਸੁਣੋ, ਨ ਪਸੰਦ ਆਉਣ ਤਾਂ ਨ ਸੁਣੋ, ਉਠਕੇ ਚਲੇ ਜਾਓ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਦੀਨੇ ਦੇ ਅਜਨਬੀ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸਰੱਘੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾਇਆ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਏ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਉਸੈਦ ਬਿਨ ਹਜ਼ੀਰ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾਅਬ ਰਾਹੀਂ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਮੁਕਾਮ ਬਾਰੇ ਰਿਵਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਹਾਲਤ ਵੀ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਝਾਂਗਾ । ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜੱਦ ਮੈਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਲਾਵਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਜੋ ਖ਼ੋਫ਼ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਾਂਗਾ । ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜੱਦ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਖ਼ੁਤਬਾ ਇਰਸ਼ਾਦ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦਾ ਖ਼ੁਤਬਾ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮੈਂ

ਸਰਵਰਗ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਜਾਵਾਂ । ਤੀਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੱਦ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਵਤਾ ਮੇਰਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਥੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਸਦੈਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਰਵਰਗ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਕਰਾਂ ।

ਬਹਿਰਹਾਲ ਇਹ ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਅਥਾਹ ਇਲਾਹੀ ਖੌਫ਼ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਦੁਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇਕ ਕਰਮਾ ਲਈ ਫਿਰ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਹ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਰਵਰਗ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਵਾਂ । ਇਹ ਗੱਲ ਇਹੋ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਸਰਵਰਗ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ।

ਫਿਰ ਇਕ ਅੰਸਾਰੀ ਸਹਾਬੀ ਅਬੀ ਬਿਨ ਕਾਅਬ ਸਨ ਆਪ ਵੀ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਬਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਪੰਜੇ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦਾ ਇਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫ਼ਜ਼ਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਦ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਮਾਜ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਫਿਰ ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਕਿ ਦੋ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਫ਼ਜ਼ਰ ਤੇ ਇਸ਼ਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇਮਾਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਕਾਂ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀਆਂ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਪੁੰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਵੀ ਆਉਣਾ ਪਵੇ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ : ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਕੋਲ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਹਾਬਾ ਨੇ ਐਨ੍ਹਾ ਸਿਦਕ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨ ਕੇਵਲ ਬੁੱਤ ਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਿਆ ਸਗੋਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਮੋਹ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਰੱਬ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਗਏ । ਉਹ ਪੂਰੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਿਦਾ ਹੋਏ ਕਿ ਸੰਭਵਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਇਬ੍ਰਾਹੀਮ ਸੀ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦਾ ਜਲਾਲ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਉਧਾਰਣ ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਕਦੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ਕੁਬੂਲ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਸਹਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਇਕ ਹੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲੰਘਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ‘ਮਿਨਹੁਮ ਮਨ ਕਜ਼ਾ ਨਹਬਹ ਵ ਮਿਨਹੁਮ ਮੰਯ ਯਨਤਜ਼ਿਰ’ ਅਰਥਾਤ ਕਈ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਉਡੀਕਵਾਨ ਸਨ ਕਿ ਕੱਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਸੀਬ ਹੋਵੇ । ਆਪ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਲੋੜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਖਿੱਚ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਸਤਾਨਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਾਥਮਕ ਕਰ ਲਿਆ ।

ਫਿਰ ਆਪ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ : ਸੰਸਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਕੋਲ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਆਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਲਾਚੇਵੰਦ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਲੈਂਦੇ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ

ਵਸਲਮ ਉੱਪਰ ਤੰਗੀ, ਪੀੜਾ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਬਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਨ । ਸੋ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗ਼ਰੀਬ ਦਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਹਾਨਤਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਇਸ਼ਕ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪਲਾ ਫੜਿਆ ਜਿਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਆਸ ਆਪ ਅਪਣੇ ਇਸ ਮੁਸਲਿਹ (ਸੁਧਾਰਕ) ਦੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਜਾਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ । ਇਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕੇਵਲ ਆਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਖੜੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਅਤਿ ਦਾ ਪਿਆਸਾ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਇਹਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਉੱਪਰ ਚਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਸੂਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵੀ ਹਰ ਕਰਮ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਲਈ ਹੋਵੇ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਦ ਮੈਂ ਇਕ ਨਮਾਜ਼ ਜਨਾਜ਼ਾ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂਗਾ ਜੋ ਮੁਕਰੱਮਾ ਅਰੀਸ਼ਾ ਡੀਫ਼ਨ ਬੋਲਰ ਸਾਹਿਬਾ ਸੁਪਤਨੀ ਫ਼ਹੀਮ ਡੀਫ਼ਨ ਬੋਲਰ ਸਾਹਬ ਹਾਲੈਂਡ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜੋਂ ਕਲ ਬੈਨਿਨ ਵਿੱਚ ਸਨ । 11 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬੈਨਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਹਾਰਟਫੇਲ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ 62 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਲੱਹਿ ਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲੈਹਿ ਰਾਜਿਉਨ । ਇਹਨਾਂ ਨੇ 18 ਮਾਰਚ 2006 ਈ ਨੂੰ ਬੈਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੀ । 2009 ਈ ਵਿੱਚ ਮਰਹੂਮਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਫ਼ਹੀਮ ਸਾਹਬ ਨਾਲ ਵਕਫ਼ ਕਰਕੇ ਹਿਉਮੈਨਿਟੀ ਫ਼੍ਰਸਟ ਹੇਠ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਯਤੀਮ ਖ਼ਾਨੇ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਬੈਨਿਨ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਪਛੱਮੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ ਸਨ । ਮਰਹੂਮਾ ਯਰੋਪੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਲੀ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਸੀ । ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕਠਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਕਫ਼ ਨਿਭਾਇਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਰਤਵ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ । ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਧ ਸਨ । ਅਹਮਦੀਆ ਦਾਰੁਲ ਇਕਰਾਮ ਯਤੀਮ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਨ ਲਾਕੇ ਅਤੇ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਸਨ । ਦੁੱਧ ਪੀਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੀ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰਖਦੀ । ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਤ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਰੁਲ ਇਕਰਾਮ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੁਣ ਯਤੀਮ ਯਤੀਮ ਹੋਏ ਹਨ ਰੱਬ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਮ ਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਰੱਬ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਰਹੇ।

Khulasa Khutba Jumma 22.12.2017

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Translated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131